

Na drodze ku demokracji

– przemiany w Europie Środkowo-Wschodniej i na Bałkanach po upadku komunizmu i rozpadzie państw federacyjnych

Termin konferencji:

19–20. 10. 2021

Organizator: Komisja Środkowoeuropejska PAU

Współorganizatorzy: Katedra Badań nad Obszarem Eurazjatyckim Instytutu Rosji i Europy Wschodniej UJ,
Komisja Dziejów Najnowszych Słowian przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów

Konferencja odbywać się będzie w językach: polskim i angielskim

Celem konferencji jest analiza i określenie charakteru współczesnych procesów demokratyzacyjnych i/lub antydemokratycznych w krajach Europy Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej, które zachodziły i zachodzą w ostatnich trzydziestu dwóch latach po upadku reżimów komunistycznych i trzydzieści lat po rozpadzie wielonarodowych państw federacyjnych.

Wydaje się, że demokracja jest tym naturalnym typem ustroju, do którego dążyły lub dążą poszczególne państwa tego regionu. Jednakże dorobek tych przemian politycznych jest różny i dotyczy krajów, które lepiej, ale także tych, które z ogromnym trudem radzą sobie z procesami demokratyzacyjnymi lub ewoluują od demokracji ku formom autorytarnym.

Tematyka konferencji dotyczy:

a) analizy przekształceń struktury i funkcjonowania państw w zakresie przebiegu historycznych i współczesnych procesów demokratyzacyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej. Procesy te, mające charakter dynamiczny i wieloetapowy, zostaną omówione na przykładzie poszczególnych krajów: bałtyckich, środkowoeuropejskich, bałkańskich, a także republik poradzieckich i będą stanowić podstawę studiów porównawczych na ich drodze ku demokracji;

b) określenia czynników instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych (politycznych, historycznych, kulturowych, społecznych, np. zachowania elit władzy, społeczeństwa obywatelskiego, samorządów), które wpływają na procesy demokratyzacyjne lub antydemokratyczne, ustalenia faz (etapów) demokratyzacji lub chylenia się jej ku upadkowi. Na przykład na Bałkanach procesy demokratyzacyjne poprzedziły konflikty zbrojne, które opóźniały i trwale wpłynęły na późniejsze tempo tego procesu lub w ogóle go zahamowały;

c) analizy, czy prawo unijne (system traktatowy) o charakterze integracji odgórnej sprzyja czy przeszkadza w implementowaniu struktur i instytucji demokratycznych i procesów demokratyzacyjnych?

d) określenia, jaką rolę w tworzeniu demokracji odgrywają takie wspólne wartości jak: ochrona praw człowieka, prawa mniejszości, pluralizm, solidarność (np. w okresie pandemii), subsydiarność, która służy decyzjom podejmowanym blisko obywatela, decentralizacja – przyjmowane bądź odrzucane przez poszczególne państwa narodowe.

e) określenia międzynarodowej roli wielkich mocarstw i mocarstw regionalnych w kształtowaniu – wzmocnianiu lub zaburzaniu – procesów demokratycznych i rządów prawa w Europie Środkowo-Wschodniej i na Bałkanach.